

ΦΡΑΝΤΣ ΚΑΦΚΑ

Η δίκη

Η ΔΙΚΗ

Σειρά: ΚΛΑΣΙΚΗ ΞΕΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Συγγραφέας & τίτλος πρωτοτύπου:

FRANZ KAFKA, *Der Process*

Η παρούσα μετάφραση βασίζεται στις «κριτικές εκδόσεις» των έργων του Φραντς Κάφκα, στις οποίες διατηρείται η αρχική μορφή του χειρογράφου σε ό,τι αφορά την αποσπασματικότητα των κειμένων, την ορθογραφία και κυρίως τη στίξη.

Παραγωγή: ΜΙΝΩΑΣ Α.Ε.Ε.

1η έκδοση: Ιανουάριος 2015

1η ανατύπωση: Δεκέμβριος 2015

Μετάφραση: Γιώτα Λαγουδάκου

Επιμέλεια κειμένου: Γιώργος Διαμάντης

Σελιδοποίηση – Σχεδιασμός εξωφύλλου: Ιάκωβος Ψαρίδης

Εικόνα εξωφύλλου: © Michael D. Brown / Shutterstock.com

Copyright © για την παρούσα έκδοση:

Εκδόσεις ΜΙΝΩΑΣ

Τ.Θ. 504 88, 141 10 Ν. Ηράκλειο, ΑΘΗΝΑ

τηλ.: 210 27 11 222 – fax: 210 27 11 056

www.minoas.gr • e-mail: info@minoas.gr

ISBN 978-618-02-0305-9

ΦΡΑΝΤΣ ΚΑΦΚΑ

Η ΔΙΚΗ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ:
Γιώτα Λαγουδάκου

ΣΥΛΛΗΨΗ

Κάποιος πρέπει να είχε διαβάλει τον Γιόζεφ Κ., διότι ένα πρωί, χωρίς να έχει κάνει τίποτα κακό, τον συνέλαβαν. Η μαγείρισσα της κυρίας Γκρούμπαχ, της σπιτονοικοκυράς του, η οποία του έφερνε το πρωινό του κάθε μέρα γύρω στις οχτώ, αυτή τη φορά δεν ήρθε. Δεν είχε ξανασυμβεί ποτέ κάτι τέτοιο. Ο Κ. περίμενε λίγο ακόμα, με το κεφάλι ακουμπισμένο ακόμα στο μαξιλάρι κοίταξε τη γριά που έμενε απέναντί του και που τον παρατηρούσε με μια περιέργεια εντελώς ασυνήθιστη για κείνη, έπειτα όμως, παραξενεμένος και πεινασμένος συγχρόνως, χτύπησε το κουδούνι. Αμέσως ακούστηκε ένα χτύπημα στην πόρτα και στο δωμάτιο μπήκε ένας άντρας που δεν τον είχε ξαναδεί ποτέ στο σπίτι. Ήταν λεπτός κι ωστόσο γεροδεμένος, φορούσε ένα εφαρμοστό μαύρο κοστούμι που, όπως και τα ταξιδιωτικά κοστούμια, είχε πολλές πιέτες, τσέπες, αγκράφες και μια ζώνη και συ-

νεπώς, χωρίς να μπορεί να καταλάβει κανείς σε τι ακριβώς εξυπηρετούσε, έδειχνε πολύ πρακτικό. «Ποιος είστε;», ρώτησε ο Κ. κι αμέσως ανακάθισε στο κρεβάτι. Ο άντρας όμως αγνόησε την ερώτηση, σάμπως η παρουσία του να έπρεπε να γίνει αδιαμαρτύρητα δεκτή, και είπε απλώς με τη σειρά του: «Χτυπήσατε το κουδούνι;» «Ναι, για να μου φέρει η Άννα το πρωινό μου», είπε ο Κ. και στη συνέχεια προσπάθησε σιωπηρά, χρησιμοποιώντας την προσοχή και τη σκέψη του, να καταλάβει ποιος ήταν ο άντρας αυτός. Εκείνος όμως δεν έμεινε για πολύ εκτεθειμένος στο βλέμμα του Κ., στράφηκε προς την πόρτα, την άνοιξε λίγο για να πει σε κάποιον, που προφανώς στεκόταν ακριβώς από πίσω: «Θέλει να του φέρει η Άννα το πρωινό του». Ακούστηκαν γέλια από το διπλανό δωμάτιο, και δεν μπορούσε να κρίνει κανείς με βεβαιότητα αν προέρχονταν από ένα άτομο ή από περισσότερα. Παρόλο που από την αντίδραση αυτή ο ξένος άντρας δεν έμαθε τίποτα καινούργιο, είπε ωστόσο στον Κ. με τόνο ανακοίνωσης: «Είναι αδύνατον». «Άλλο και τούτο», είπε ο Κ., πετάχτηκε από το κρεβάτι και φόρεσε βιαστικά το παντελόνι του. «Είμαι περίεργος να δω ποιοι είναι στο διπλανό δωμάτιο και πώς θα δικαιολογηθεί η κυρία Γκρούμπαχ απέναντί μου για την ενόχληση αυτή». Του πέρασε βέβαια αμέσως από τον νου ότι δεν έπρεπε να το είχε πει δυνατά και ότι έτσι αναγνώριζε στον ξένο κατά κάποιον τρόπο ένα δικαίωμα επιτήρησης, αλλά δεν του φάνηκε και τόσο σημαντικό αυτό τώρα. Ο ξένος πάντως έτσι το εξέλαβε, διότι είπε: «Δεν νομίζετε

πως είναι καλύτερα να μείνετε εδώ;» «Ούτε εδώ θέλω να μείνω ούτε τον λόγο να μου απευθύνετε όσο εσείς αρνείστε να μου συστηθείτε». «Δεν το είπα για κακό», απάντησε ο ξένος και άνοιξε τώρα πρόθυμα την πόρτα. Στο διπλανό δωμάτιο, στο οποίο ο Κ. μπήκε με βήμα πιο αργό απ' ό,τι ήθελε, με την πρώτη ματιά όλα έμοιαζαν να είναι όπως και το προηγούμενο βράδυ. Ήταν το σαλόνι της κυρίας Γκρούμπαχ, ίσως σε αυτό το παραφορτωμένο με έπιπλα, καλύμματα, πορσελάνες και φωτογραφίες δωμάτιο σήμερα να υπήρχε λίγο περισσότερος χώρος απ' ό,τι συνήθως, δεν το αντιλαμβανόταν κανείς αμέσως, πόσο μάλλον αφού η βασική αλλαγή είχε να κάνει με την παρουσία ενός άντρα που καθόταν δίπλα στο παράθυρο με ένα βιβλίο στα χέρια και που τώρα σήκωσε το βλέμμα. «Έπρεπε να μείνετε στο δωμάτιό σας! Δεν σας το είπε ο Φραντς;» «Μα τι θέλετε τέλος πάντων;», είπε ο Κ. κοιτώντας την καινούργια του γνωριμία, έπειτα τον άλλο φρουρό, ονόματι Φραντς, που είχε μείνει να στέκει στην πόρτα, κι έπειτα πάλι τον πρώτο. Από το ανοιχτό παράθυρο είδε πάλι τη γριά, που με πραγματικά γεροντίστικη περιέργεια είχε έρθει τώρα στο παράθυρο που ήταν ακριβώς απέναντί του, ώστε να συνεχίσει να βλέπει τα πάντα. «Θα πάω στην κυρία Γκρούμπαχ και...», είπε ο Κ., κάνοντας μια κίνηση σαν να ήθελε να ξεφύγει από τους δύο αυτούς άντρες, που όμως στέκονταν πολύ μακριά του, και ήταν έτοιμος να προχωρήσει προς την πόρτα. «Όχι», είπε ο άντρας που στεκόταν στο παράθυρο, πέταξε το βιβλίο σε ένα τραπεζάκι και σηκώθη-

κε όρθιος. «Δεν μπορείτε να φύγετε, είστε υπό κράτηση». «Έτσι φαίνεται», είπε ο Κ. «Και για ποιον λόγο;», ρώτησε μετά. «Δεν είμαστε εμείς οι αρμόδιοι να σας το πούμε. Πηγαίνετε στο δωμάτιό σας και περιμένετε. Έχει κινηθεί πάντως διαδικασία εναντίον σας, και, όταν έρθει η ώρα, θα τα μάθετε όλα. Κάνω υπέρβαση καθήκοντος με τις φιλικές συμβουλές που σας δίνω. Ελπίζω όμως ότι δεν μας ακούει κανένας άλλος εκτός από τον Φραντς, που, παρά τις εντολές που έχουμε, είναι κι ο ίδιος φιλικός απέναντί σας. Αν φανείτε και στη συνέχεια τόσο τυχερός όσο φανήκατε στην επιλογή των φρουρών σας, τότε μπορείτε να είστε αισιόδοξος». Ο Κ. θέλησε να καθίσει, τώρα όμως έβλεπε ότι σε ολόκληρο το δωμάτιο το μόνο μέρος όπου θα μπορούσε να καθίσει ήταν η πολυθρόνα δίπλα στο παράθυρο. «Θα καταλάβετε κι εσείς ότι ακριβώς έτσι είναι», είπε ο Φραντς και ταυτόχρονα πλησίασε τον Κ. μαζί με τον άλλον άντρα. Ιδίως ο δεύτερος ήταν σαφώς πιο ψηλός από τον Κ. και κάθε τόσο τον χτυπούσε στον ώμο. Περιεργάστηκαν και οι δύο τις πιζάμες του και είπαν ότι τώρα θα αναγκαζόταν να φοράει πολύ χειρότερες πιζάμες, αλλά ότι τόσο τις πιζάμες αυτές όσο και τα υπόλοιπα εσώρουκά του θα τα φυλάξουν εκείνοι και, αν η έκβαση της υπόθεσής του είναι θετική, θα του τα επιστρέψουν. «Καλύτερα είναι να δώσετε τα πράγματά σας σ' εμάς παρά στην αποθήκη», του είπαν, «διότι στην αποθήκη παρατηρούνται συχνά υπεξαίρέσεις και εκτός αυτού, μετά από ένα ορισμένο διάστημα, πουλάνε τα πάντα χωρίς να τους ενδιαφέρει αν η σχετική διαδικασία

έχει τελειώσει ή όχι. Αυτού του είδους οι δίκες τραβάνε πολύ σε μάκρος, ιδιαιτέρως τον τελευταίο καιρό! Στο τέλος βέβαια θα πάρετε από την αποθήκη κάποια αποζημίωση για την πώληση, η αποζημίωση αυτή όμως πρώτον είναι πολύ μικρή, αφού κατά την πώληση ο καθοριστικός παράγοντας δεν είναι το ύψος της προσφοράς, αλλά το ύψος της δωροδοκίας, και δεύτερον το ποσό της αποζημίωσης, απ' ό,τι η πείρα μάς διδάσκει, μειώνεται καθώς περνάει από χέρι σε χέρι και καθώς περνούν τα χρόνια». Ο Κ. δεν έδινε καμία σημασία στα λόγια αυτά, δεν μπορούσε να εκτιμήσει ακόμα το δικαίωμα διάθεσης των προσωπικών του αντικειμένων, πολύ σημαντικότερο ήταν για κείνον να αποκτήσει σαφή εικόνα της κατάστασής του· παρουσία όμως αυτών των ανθρώπων δεν μπορούσε καν να σκεφτεί, ο δεύτερος φρουρός –γιατί μόνο φρουροί μπορούσαν να είναι– τον έσπρωχνε κάθε τόσο με την κοιλιά του, φιλικά είναι η αλήθεια, όταν όμως σήκωνε το βλέμμα, αντίκριζε ένα στεγνό οστέινο πρόσωπο, εντελώς αταίριαστο με αυτό το χοντρό σώμα, με πολύ στραβή μύτη, που έκανε νοήματα στον άλλο φρουρό πάνω από το κεφάλι του Κ. Μα τι άνθρωποι ήταν αυτοί; Για τι πράγμα μιλούσαν; Σε ποια υπηρεσία ανήκαν; Ο Κ. ζούσε ωστόσο σε ένα κράτος δικαίου, παντού επικρατούσε ειρήνη, οι νόμοι τηρούνταν όλοι ανεξαιρέτως, ποιος τολμούσε λοιπόν να εισβάλει έτσι μέσα στο ίδιο του το σπίτι; Ανέκαθεν είχε την τάση να τα παίρνει όλα όσο πιο επιπόλαια γινόταν, να σκέφτεται το χειρότερο μόνο όταν συνέβαινε σι' αλήθεια, να μη φροντίζει για το

μέλλον του, ακόμα κι όταν όλα γύρω του ήταν επικίνδυνα. Στην προκειμένη περίπτωση βέβαια αυτή η στάση δεν του φαινόταν καθόλου σωστή, μπορούσε βέβαια να το δει κανείς όλο αυτό σαν αστείο, σαν ένα χοντροκομμένο αστείο, που για κάποιον άγνωστο λόγο, ίσως επειδή σήμερα ήταν τα τριακοστά του γενέθλια, του είχαν σκαρώσει οι συνάδελφοί του από την τράπεζα, δεν ήταν καθόλου απίθανο φυσικά, ίσως δεν είχε παρά να κοιτάξει κατάματα τους δύο φρουρούς και να βάλει τα γέλια, κάνοντας έτσι κι εκείνους να γελάσουν, ίσως να ήταν κάποιοι αχθοφόροι από απέναντι, η εμφάνισή τους δεν διέφερε και πολύ – παρ’ όλα αυτά, κυριολεκτικά από την πρώτη στιγμή που είδε τον φρουρό Φραντς, είχε αποφασίσει να μην παραιτηθεί ούτε καν κι από το ελάχιστο πλεονέκτημα που ίσως να διέθετε έναντι αυτών των ανθρώπων. Έβλεπε έναν μικρό κίνδυνο να πουν έπειτα ότι δεν καταλαβαίνει από αστεία, θυμήθηκε όμως – ενώ δεν συνήθιζε να διδάσκεται από την εμπειρία – κάποιες καθαυτές ασήμαντες περιπτώσεις στις οποίες, σε αντίθεση με τους φίλους του, είχε ενεργήσει, χωρίς την παραμικρή αίσθηση των πιθανών συνεπειών, με συνειδητή απερισκεψία και γι’ αυτό τιμωρήθηκε διά του αποτελέσματος. Δεν έπρεπε να ξανασυμβεί, τουλάχιστον όχι αυτή τη φορά, αν όλο αυτό δεν ήταν παρά μια κωμωδία, θα έπαιζε κι εκείνος τον ρόλο του.

Ακόμα ήταν ελεύθερος όμως. «Επιτρέψτε μου», είπε και, περνώντας βιαστικά ανάμεσα από τους δύο φρουρούς, πήγε στο δωμάτιό του. «Φαίνεται λογικός άνθρω-

pos», τους άκουσε να λένε πίσω του. Αμέσως μόλις μπήκε στο δωμάτιό του, άρχισε να ανοίγει τα συρτάρια του γραφείου του, τα πάντα εκεί μέσα ήταν τακτοποιημένα με μεγάλη τάξη, μέσα στην ταραχή του όμως δεν κατάφερε να τα βρει αμέσως τα προσωπικά έγγραφα που έψαχνε. Τελικά βρήκε την άδεια ποδηλάτου και ήταν έτοιμος να την πάει στους φρουρούς, ύστερα όμως το χαρτί αυτό του φάνηκε πολύ ασήμαντο κι έτσι συνέχισε να ψάχνει, ώσπου βρήκε το πιστοποιητικό γεννήσεώς του. Όταν γύρισε στο διπλανό δωμάτιο, άνοιξε η απέναντι πόρτα και η κυρία Γκρούμπαχ ήταν έτοιμη να μπει μέσα. Στάθηκε εκεί μόνο για μια στιγμή, γιατί, μόλις είδε τον Κ., βρέθηκε προφανώς σε αμηχανία, ζήτησε συγγνώμη, εξαφανίστηκε και έκλεισε πίσω της την πόρτα. «Περάστε, περάστε μέσα», πρόλαβε να πει ο Κ. Έστεκε τώρα με τα χαρτιά στα χέρια στη μέση του δωματίου, συνέχιζε να κοιτάζει την πόρτα, που δεν ξανάνοιξε, και πετάχτηκε τρομαγμένος μόνο όταν άκουσε κάτι να λένε οι φρουροί, που, καθισμένοι στο τραπεζάκι μπροστά στο ανοιχτό παράθυρο, καταβρόχθιζαν το πρωινό του. «Γιατί δεν μπήκε μέσα;», τους ρώτησε. «Απαγορεύεται», είπε ο ψηλός φρουρός. «Αφού σας είπαμε, έχετε συλληφθεί». «Μα πώς γίνεται να έχω συλληφθεί; Και μάλιστα μ' αυτόν τον τρόπο;» «Μην αρχίζετε πάλι», είπε ο φρουρός και βούτηξε μια φέτα ψωμί με βούτυρο μέσα στο βαζάκι με το μέλι. «Δεν απαντάμε σε τέτοιες ερωτήσεις». «Θα αναγκαστείτε να απαντήσετε», είπε ο Κ. «Ορίστε τα χαρτιά μου, δείξτε μου τώρα τα δικά

σας και προπάντων το ένταλμα σύλληψης». «Για τ' όνομα του Θεού!», είπε ο φρουρός. «Μα καταλάβετε επιτέλους τη θέση σας και πάψτε να μας προκαλείτε άσκοπα, εμάς που τώρα σας παραστεκόμαστε μάλλον πολύ περισσότερο από τον οποιονδήποτε άλλον». «Έτσι είναι, να είστε βέβαιος», είπε ο Φραντς και, κρατώντας στο χέρι του το φλιτζάνι με τον καφέ, χωρίς να το φέρνει στα χείλη του, συνέχισε να κοιτάζει τον Κ. με ένα μάλλον γεμάτο νόημα, αλλά ακατανόητο βλέμμα. Ο Κ., χωρίς να το θέλει, παρασύρθηκε κι άνοιξε με τον Φραντς έναν διάλογο με τα μάτια, χτύπησε έπειτα με το χέρι τα χαρτιά του και είπε: «Ορίστε, εδώ είναι τα χαρτιά μου». «Και τι μας νοιάζουν εμάς τα χαρτιά σας;», φώναξε ο ψηλός φρουρός. «Χειρότερα κι από μικρό παιδί κάνετε. Τι θέλετε τέλος πάντων; Θέλετε να τελειώνετε όσο πιο γρήγορα γίνεται με αυτή την αναθεματισμένη δίκη συζητώντας μ' εμάς, τους φρουρούς, για πιστοποιητικά και εντάλματα; Εμείς είμαστε κατώτεροι υπάλληλοι, δεν έχουμε ιδέα από πιστοποιητικά, και η μόνη μας σχέση με την υπόθεσή σας είναι να σας φρουρούμε δέκα ώρες την ημέρα και να πληρωνόμαστε γι' αυτό. Αυτό είμαστε όλο κι όλο, κι ωστόσο είμαστε σε θέση να καταλάβουμε ότι οι ανώτερες αρχές που υπηρετούμε, προτού διατάξουν μια σύλληψη, είναι πολύ καλά πληροφορημένες για τους λόγους της σύλληψης και για το ποιόν του συλληφθέντος. Δεν υπάρχει καμία περίπτωση λάθους. Η υπηρεσία μας, απ' όσο γνωρίζω, και γνωρίζω μόνο την κατώτερη βαθμίδα, δεν ασχολείται με το να αναζητά την ενοχή ανάμεσα

στους πολίτες, αλλά, όπως λέει ο νόμος, έλκεται από την ενοχή και τότε στέλνει εμάς, τους φρουρούς. Είναι νόμος αυτό. Πώς θα μπορούσε να γίνει λάθος λοιπόν;» «Δεν τον γνωρίζω αυτόν τον νόμο», είπε ο Κ. «Τόσο το χειρότερο για σας», είπε ο φρουρός. «Από το μυαλό σας τον βγάλατε μάλλον», είπε ο Κ., ήθελε με κάποιον τρόπο να τρυπώσει στη σκέψη των φρουρών, να τη στρέψει προς όφελός του ή να εξοικειωθεί μαζί της. Ο φρουρός όμως είπε με έναν τόνο απορριπτικό: «Θα το διαπιστώσετε και μόνος σας». Τότε μπήκε στην κουβέντα ο Φραντς λέγοντας: «Βλέπεις, Βίλεμ, παραδέχεται ότι δεν γνωρίζει τον νόμο και ταυτόχρονα ισχυρίζεται πως είναι αθώος». «Έχεις απόλυτο δικιο, αλλά πώς να του το δώσεις να το καταλάβει;», είπε ο άλλος. Ο Κ. δεν απάντησε: είμαι υποχρεωμένος, σκέφτηκε, να αφήσω αυτά τα κατώτατα όργανα –το παραδέχονται άλλωστε και οι ίδιοι ότι αυτό είναι– να με μπερδέψουν ακόμα περισσότερο με τη φλυαρία τους; Αφού μιλάνε για πράγματα που δεν τα καταλαβαίνουν καθόλου. Αυτή τους η βεβαιότητα μόνο από την ανοησία τους μπορεί να προέρχεται. Δυο κουβέντες αν έλεγα με έναν άνθρωπο του επιπέδου μου, το θέμα θα ξεκαθάριζε ασύγκριτα καλύτερα απ' ό,τι αν μιλούσα μαζί τους για ώρες. Άρχισε να περπατάει πάνω κάτω στον ελεύθερο χώρο του δωματίου, απέναντι είδε τη γριά, που είχε κουβαλήσει στο παράθυρο κι έναν γέρο, πολύ μεγαλύτερο σε ηλικία, και τον βαστούσε από τη μέση. Ο Κ. αποφάσισε να δώσει τέλος σε όλο αυτό το θέατρο: «Θέλω να με πάτε στον προϊστάμενό σας»,

είπε. «Μόνο όταν το ζητήσει εκείνος, νωρίτερα όχι», είπε ο φρουρός ονόματι Βίλεμ. «Και τώρα σας συμβουλευώ», πρόσθεσε, «να πάτε στο δωμάτιό σας, να καθίσετε ήσυχα ήσυχα και να περιμένετε τις εντολές μας. Σας συμβουλευούμε να μην αφαιρεθείτε κάνοντας άχρηστες σκέψεις, παρά να συγκεντρωθείτε, γιατί θα κληθείτε να αντιμετωπίσετε πολλά. Δεν μας φερθήκατε όπως θα άρμοζε στη δική μας ευγένεια, ξεχάσατε πως, ό,τι κι αν είμαστε, τουλάχιστον τώρα σε σχέση μ' εσάς εμείς είμαστε ελεύθεροι άνθρωποι, δεν είναι μικρό πλεονέκτημα αυτό. Παρ' όλα αυτά είμαστε πρόθυμοι, αν έχετε χρήματα, να σας φέρουμε να φάτε κάτι για πρωινό από το απέναντι καφενείο».

Χωρίς να απαντήσει στην πρόταση αυτή, ο Κ. έμεινε να στέκει για λίγο σιωπηλός. Ίσως, αν άνοιγε την πόρτα του διπλανού δωματίου ή και την πόρτα του χολ, οι δύο φρουροί να μην τολμούσαν να τον εμποδίσουν, ίσως η απλούστερη λύση να ήταν να εξωθήσει τα πράγματα στα άκρα. Ίσως όμως και να τον άρπαζαν, και, από τη στιγμή που θα τον έριχναν κάτω, θα έχανε όλη την υπεροχή που κατά μία έννοια διατηρούσε τώρα απέναντί τους. Έτσι προτίμησε την ασφάλεια της λύσης που θα έδινε η φυσική εξέλιξη των πραγμάτων και γύρισε στο δωμάτιό του, χωρίς να ειπωθεί το παραμικρό ούτε από την πλευρά του ούτε από την πλευρά των φρουρών.

Έπεσε στο κρεβάτι και πήρε από το κομοδίνο ένα ωραίο μύλο που είχε φυλάξει από το προηγούμενο βράδυ για το πρωινό του. Τώρα αυτό θα ήταν το πρωινό του όλο

κι όλο, κι ωστόσο, όπως διαπίστωσε με την πρώτη δαγκω-
ματιά, ήταν πολύ καλύτερο απ' ό,τι θα ήταν το πρωινό από
το βρόμικο νυχτερινό καφενείο που θα του εξασφάλιζε η
ευοπλαχνία των φρουρών. Ένιωθε καλά και γεμάτος αυ-
τοπεποίθηση, σήμερα το πρωί δεν θα πήγαινε βέβαια στην
τράπεζα, αυτό όμως ήταν κάτι που εύκολα μπορούσε να
δικαιολογήσει λόγω της σχετικά υψηλής θέσης που κα-
τείχε. Να ανέφερε τον πραγματικό λόγο; Αυτό σκεφτόταν
να κάνει. Αν δεν τον πίστευαν, πράγμα κατανοητό στην
προκειμένη περίπτωση, θα μπορούσε να φέρει για μάρτυ-
ρα την κυρία Γκρούμπαχ ή και τους δύο γέρους, που τώρα
μάλλον θα όδευαν ήδη προς το απέναντι παράθυρο. Του
φαινόταν παράξενο, του φαινόταν παράξενο τουλάχιστον
με βάση τη λογική των φρουρών, που τον είχαν στείλει στο
δωμάτιό του και τον είχαν αφήσει μόνο του, ενώ εκεί μέσα
είχε τις δεκαπλάσιες ευκαιρίες να αυτοκτονήσει. Ταυτό-
χρονα όμως αναρωτιόταν, τουλάχιστον με βάση τη δική
του λογική, τι λόγο θα είχε να το κάνει. Μήπως επειδή
αυτοί οι δύο κύριοι είχαν στρογγυλοκαθίσει στο διπλανό
δωμάτιο κι έτρωγαν το πρωινό του; Θα ήταν τόσο παρά-
λογο να αυτοκτονήσει που, ακόμα κι αν το ήθελε, εξαιτίας
του παραλογισμού αυτής της πράξης δεν θα ήταν σε θέση
να το κάνει. Αν οι περιορισμένες διανοητικές ικανότητες
των φρουρών δεν ήταν τόσο προφανείς, θα μπορούσε να
υποθέσει κανείς ότι για τον ίδιο λόγο δεν το θεωρούσαν κι
εκείνοι καθόλου επικίνδυνο να τον αφήσουν μόνο. Μπο-
ρούσαν τώρα, αν ήθελαν να τον παρακολουθήσουν, να

τον δουν να πηγαίνει στο ντουλαπάκι που ήταν στον τοίχο και όπου φύλαγε ένα μπουκάλι καλό σναψ, να αδειάζει πρώτα ένα ποτηράκι εις αντικατάσταση του πρωινού που δεν έφαγε και έπειτα να πίνει κι ένα δεύτερο για να πάρει θάρρος, αυτό το τελευταίο μόνο προληπτικά, στην απίθανη περίπτωση που θα του χρειαζόταν.

Εκείνη τη στιγμή μια φωνή από το διπλανό δωμάτιο τον τρόμαξε τόσο πολύ που τα δόντια του χτύπησαν στο ποτήρι. «Σας θέλει ο επιθεωρητής», του φώναξαν. Ο τόνος της φωνής τον τρόμαξε, αυτός ο απότομος, κοφτός, στρατιωτικός τόνος, που δεν θα τον περίμενε ποτέ από τον φρουρό Φραντς. Τη διαταγή καθαυτήν τη δέχτηκε με μεγάλη ευχαρίστηση. «Επιτέλους!», φώναξε εκείνος με τη σειρά του, κλείδωσε το ντουλαπάκι και βιάστηκε να πάει αμέσως στο διπλανό δωμάτιο. Εκεί στέκονταν οι δύο φρουροί αναγκάζοντάς τον, σάμπως να ήταν αυτονόητο, να ξαναγουρίσει στο δωμάτιό του. «Μα τι φανταστήκατε;», φώναξαν. «Με το πουκάμισο θα παρουσιαστείτε στον επιθεωρητή; Θα βάλει να σας δείρουν, κι εσάς κι εμάς μαζί!» «Αφήστε με, που να πάρει ο διάβολος!», φώναξε ο Κ., που πισωπατώντας είχε ήδη φτάσει στην ντουλάπα του. «Όταν με αιφνιδιάζουν στο κρεβάτι μου, δεν είναι δυνατόν να περιμένουν να με βρουν με επίσημη περιβολή». «Δεν ωφελούν σε τίποτα αυτά που λέτε», είπαν οι φρουροί, που, κάθε φορά που ο Κ. έβαζε τις φωνές, εκείνοι έδειχναν απολύτως ήρεμοι, σχεδόν μελαγχολικοί μάλιστα, κι έτσι τον μπέρδευαν ή κατά κάποιον τρόπο τον συνέφερναν. «Τι γελοίες τυπικότητες είναι αυ-

τές!», μουρμούρισε, πήρε όμως ένα σακάκι από την καρέκλα και έμεινε να το κρατάει για λίγο και με τα δυο του χέρια, σαν να το υπέβαλλε στην κρίση των φρουρών. Εκείνοι κούνησαν το κεφάλι τους πως όχι. «Το σακάκι πρέπει να είναι μαύρο», είπαν. Ο Κ. πέταξε τότε το σακάκι στο πάτωμα και –δεν ήξερε ούτε κι ο ίδιος τι εννοούσε– είπε: «Μα δεν άρχισε ακόμα η ακροαματική διαδικασία». Οι φρουροί χαμογέλασαν, επέμειναν όμως σε αυτό που είχαν πει προηγουμένως: «Το σακάκι πρέπει να είναι μαύρο». «Αν μπορώ έτσι να επισπεύσω τα πράγματα, ας είναι», είπε ο Κ., άνοιξε μάλιστα την ντουλάπα, έψαξε για ώρα ανάμεσα στα τόσα κοστούμια, διάλεξε το καλύτερο μαύρο του σακάκι, ένα σακάκι που η εφαρμοστή του μέση είχε κάνει σχεδόν πάταγο στον κύκλο των γνωστών του, πήρε κι ένα άλλο πουκάμισο και άρχισε να ντύνεται με επιμέλεια. Μέσα του πίστευε ότι είχε καταφέρει να επισπεύσει την όλη διαδικασία, αφού οι φρουροί είχαν ξεχάσει να τον στείλουν να πλυθεί. Τους παρατηρούσε, μήπως και το θυμηθούν, αλλά φυσικά ούτε που τους πέρασε από το μυαλό, αντίθετα ο Βίλεμ δεν ξέχασε να στείλει τον Φραντς στον επιθεωρητή για να του αναφέρει ότι ο Κ. ντυνόταν.

Όταν τελείωσε το ντύσιμό του, τον υποχρέωσαν να διασχίσει το άδειο διπλανό δωμάτιο βαδίζοντας ακριβώς μπροστά από τον Βίλεμ και να μπει στο αμέσως επόμενο, του οποίου η δίφυλλη πόρτα ήταν ήδη ορθάνοικτη. Στο δωμάτιο αυτό, όπως πολύ καλά γνώριζε ο Κ., έμενε εδώ και λίγο καιρό κάποια δεσποινίς Μπύρστνερ, μια

δακτυλογράφος, που έφευγε πολύ νωρίς για τη δουλειά της, γυρνούσε αργά το βράδυ και δεν είχε ανταλλάξει με τον Κ. παρά μόνο τους τυπικούς χαιρετισμούς. Τώρα είχαν τραβήξει στο κέντρο του δωματίου το κομοδίνο που ήταν δίπλα στο κρεβάτι της, το είχαν μετατρέψει σε τραπέζι διαπραγματεύσεων και πίσω του καθόταν ο επιθεωρητής. Είχε το ένα πόδι πάνω στο άλλο και το χέρι του ακουμπισμένο στην πλάτη της καρέκλας. Σε μία γωνία του δωματίου έστεκαν τρεις νεαροί και κοιτούσαν τις φωτογραφίες της δεσποινίδας Μπύρστνερ που ήταν καρφισμένες σε μια ψάθα που κρεμόταν στον τοίχο. Από το πόμολο του ανοικτού παραθύρου κρεμόταν μια άσπρη μπλούζα. Στο πρεβάζι του απέναντι παραθύρου ήταν πάλι ακουμπισμένοι οι δύο γέροι, μόνο που τώρα η συντροφιά τους είχε μεγαλώσει, αφού πίσω τους έστεκε ένας άντρας, πολύ ψηλότερος από κείνους, με το πουκάμισο ανοικτό στο στήθος, που έπιανε κι έστριβε με τα δάχτυλά του το κοκκινωπό μυτερό του γένι.

«Ο Γιόζεφ Κ.», ρώτησε το επιθεωρητής, ίσως μόνο και μόνο για να τραβήξει επάνω του το αφηρημένο βλέμμα του Κ. «Μάλλον θα αιφνιδιαστήκατε πολύ με τα σημερινά γεγονότα;», ρώτησε ο επιθεωρητής τακτοποιώντας και με τα δυο του χέρια τα λιγοστά αντικείμενα που υπήρχαν πάνω στο κομοδίνο, το κερί και τα σπέρτα, ένα βιβλίο και μια πελότα, λες και τα αντικείμενα αυτά θα του χρειάζονταν για την ανάκριση. «Ασφαλώς», είπε ο Κ. κυριευμένος από το ευχάριστο συναίσθημα ότι είχε επιτέλους απέναντί

του έναν λογικό άνθρωπο και ότι μαζί του θα μπορούσε να συζητήσει την υπόθεσή του. «Ασφαλώς και αιφνιδιάστηκα, χωρίς όμως να μπορώ να πω ότι αιφνιδιάστηκα και πολύ». «Δεν αιφνιδιαστήκατε και πολύ;», ρώτησε ο επιθεωρητής βάζοντας τώρα το κερί στο κέντρο του τραπεζιού και τοποθετώντας τα υπόλοιπα αντικείμενα γύρω του. «Μάλλον δεν με καταλάβατε καλά», βιάστηκε να παρατηρήσει ο Κ. «Θέλω να πω...» Στο σημείο αυτό ο Κ. σταμάτησε και κοίταξε γύρω του μήπως και βρει καμιά καρέκλα να καθίσει. «Μπορώ να καθίσω, έτσι δεν είναι;», ρώτησε. «Δεν συνηθίζεται», απάντησε ο επιθεωρητής. «Θέλω να πω», είπε ο Κ. δίχως άλλη παύση, «ότι αιφνιδιάστηκα βέβαια πολύ, όταν όμως έχει φτάσει κανείς τα τριάντα και είναι αναγκασμένος να τα βγάζει πέρα μόνος του, όπως συνέβη μ' εμένα, είναι πλέον σκληραγωγημένος απέναντι στους αιφνιδιασμούς και δεν τους παίρνει τόσο βαριά. Ιδίως τους αιφνιδιασμούς σαν τον σημερινό». «Γιατί ιδίως τους αιφνιδιασμούς σαν τον σημερινό;» «Δεν θέλω να πω ότι βλέπω το όλο θέμα σαν αστείο, δεν θα έμπαινε κανείς σε τόσο μεγάλες φασαρίες για κάτι τέτοιο. Θα έπρεπε να είναι συνειδητοποιημένοι και όλοι οι ένοικοι της πανσιόν, αλλά και όλοι εσείς, κι αυτό ξεπερνάει τα όρια του αστείου. Δεν θέλω λοιπόν να πω ότι πρόκειται περί αστείου». «Πολύ σωστά», είπε ο επιθεωρητής κοιτώντας πόσα σπύρτα είχε μέσα το σπιρτόκουτο. «Από την άλλη όμως», συνέχισε να λέει ο Κ. απευθυνόμενος σε όλους, θα ήθελε μάλιστα να είχε τραβήξει και την προσοχή των τριών νεαρών που έστεκαν μπρο-

στά στις φωτογραφίες, «από την άλλη όμως το όλο θέμα δεν μπορεί να είναι και ιδιαίτερα σοβαρό. Το συμπεραίνω από το γεγονός ότι βρίσκομαι κατηγορούμενος, ενώ δεν μπορώ να βρω ούτε την παραμικρή ενοχή που εξαιτίας της θα μπορούσε να με κατηγορήσει κανείς. Αλλά κι αυτό δευτερεύον είναι, το βασικό ερώτημα είναι το εξής: Ποιος με κατηγορεί; Ποια δημόσια αρχή έχει κινήσει τη διαδικασία εναντίον μου; Είστε υπάλληλοι του κράτους; Κανείς σας δεν φοράει στολή, εκτός κι αν τα ρούχα που φοράτε –κι εδώ στράφηκε στον Φραντς– θεωρούνται στολή, πρόκειται όμως μάλλον για ταξιδιωτική περιβολή. Απαιτώ μια ξεκάθαρη απάντηση σε αυτά μου τα ερωτήματα και είμαι βέβαιος πως, αφού ξεκαθαρίσουμε το ζήτημα, θα χωρίσουμε σαν καλοί φίλοι». Ο επιθεωρητής χτύπησε με δύναμη το κουτί με τα σπύρτα πάνω στο τραπέζι. «Κάνετε μεγάλο λάθος», είπε. «Τόσο οι κύριοι αποδώ όσο κι εγώ παίζουμε τελείως δευτερεύοντα ρόλο στην υπόθεσή σας, δεν γνωρίζουμε μάλιστα σχεδόν τίποτα γι' αυτή. Θα μπορούσαμε κάλλιστα να φοράμε τις πιο επίσημες στολές και η θέση σας να μην ήταν ούτε στο ελάχιστο πιο δυσχερής. Δεν μπορώ καν να σας πω ότι κατηγορείτε, ή μάλλον δεν ξέρω αν κατηγορείτε. Σας έχουμε συλλάβει, αυτό είναι αλήθεια, δεν γνωρίζω τίποτα περισσότερο. Ίσως άλλα να σας είπαν οι φρουροί, δεν ήταν παρά φλυαρίες όμως. Μα έστω κι αν δεν μπορώ να απαντήσω στα ερωτήματα που μου θέσατε, μπορώ ωστόσο να σας συμβουλέψω να σκέφτεστε λιγότερο εμάς και όλα όσα σας περιμένουν, καλύτερα να σκεφτείτε

περισσότερο τον εαυτό σας. Και μην κάνετε τόση φασαρία με αυτή σας την αίσθηση περί αθωότητας, επηρεάζει αρνητικά την κατά τα άλλα καθόλου κακή εντύπωση που δίνετε. Επίσης θα έπρεπε να είστε πιο συγκρατημένοι όταν μιλάτε, θα μπορούσε κανείς να συναγάγει από τη στάση σας σχεδόν όλα όσα είπατε πριν, ακόμα κι αν λέγατε μόνο δυο λόγια, άλλωστε δεν ήταν και ιδιαίτερα ευνοϊκά για την υπόθεσή σας».

Ο Κ. είχε το βλέμμα του καρφωμένο στον επιθεωρητή. Του έκανε μάθημα κάποιος που ίσως να ήταν και νεότερός του; Τον τιμωρούσαν για την ειλικρίνειά του επιπλήττοντάς τον; Και για τον λόγο της σύλληψής του και για τον άνθρωπο που είχε δώσει αυτή την εντολή δεν του έλεγαν τίποτα; Ένωθε ταραγμένος, άρχισε να πηγαίνει πάνω κάτω, πράγμα για το οποίο κανείς δεν τον εμπόδισε, σήκωσε τα μανικέτια του, ψηλάφισε το στέρνο του, έστρωσε τα μαλλιά του, πέρασε μπροστά από τους τρεις άντρες, είπε: «Είναι τελείως παράλογο», κι εκείνοι γύρισαν αμέσως προς το μέρος του κοιτώντας τον ευγενικά, αλλά πολύ αυστηρά, και τελικά σταμάτησε πάλι μπροστά στο τραπέζι του επιθεωρητή. «Ο εισαγγελέας Χάστερερ είναι καλός μου φίλος», είπε, «μπορώ να του τηλεφωνήσω;» «Ασφαλώς», είπε ο επιθεωρητής, «δεν ξέρω όμως πόσο λογικό μπορεί να είναι αυτό, εκτός κι αν θέλετε να συζητήσετε μαζί του κάποια προσωπική σας υπόθεση». «Πόσο λογικό;», φώναξε ο Κ., μάλλον άναυδος παρά θυμωμένος. «Ποιος είστε τέλος πάντων; Μιλάτε για λογική και κάνετε το πιο παρά-

λογο πράγμα που υπάρχει; Εξωφρενικό δεν είναι; Οι κύριοι αυτοί πρώτα με αιφνιδιάζουν και τώρα βρίσκονται να κάθονται ή να στέκονται εδώ μέσα και με αφήνουν να γελοιοποιούμαι μπροστά τους. Πόσο λογικό θα ήταν να τηλεφωνήσω σε έναν εισαγγελέα τη στιγμή που δήτην έχω συλληφθεί; Εντάξει, δεν θα του τηλεφωνήσω». «Τηλεφωνήστε του», είπε ο επιθεωρητής και άπλωσε το χέρι προς το χολ, όπου ήταν το τηλέφωνο, «τηλεφωνήστε του, σας παρακαλώ». «Όχι, τώρα δεν θέλω», είπε ο Κ. και πήγε στο παράθυρο. Η απέναντι συντροφιά ήταν ακόμα μπροστά στο παράθυρο, και μόνο τώρα, που ο Κ. πλησίασε στο παράθυρο, φάνηκε να διαταράσσεται η ηρεμία με την οποία παρακολουθούσαν το θέαμα. Οι γέροι θέλησαν να σηκωθούν, τους καθυσέχασε όμως ο άντρας που ήταν πίσω τους. «Έχουμε και θεατές», φώναξε ο Κ. πολύ δυνατά στον επιθεωρητή και έδειξε με τον δείκτη του έξω. «Φύγετε αποκεί», τους φώναξε έπειτα. Αμέσως έκαναν και οι τρεις μερικά βήματα πίσω, οι δύο γέροι μάλιστα πήγαν και στάθηκαν πίσω από τον άντρα, που τους έκρυβε με τον όγκο του σώματός του και από τις κινήσεις των χειλιών του φάνηκε κάτι να λέει, που όμως λόγω της απόστασης ήταν ακατάληπτο. Δεν έφυγαν όμως, παρά έμοιαζαν να περιμένουν τη στιγμή που θα μπορούσαν να πλησιάσουν στο παράθυρο χωρίς να γίνουν αντιληπτοί. «Ενοχλητικοί, αδιάκριτοι άνθρωποι!», είπε ο Κ. κοιτώντας πάλι προς τα μέσα. Ο επιθεωρητής πιθανώς συμφωνούσε μαζί του, απ' ό,τι διέκρινε ο Κ. με την άκρη του ματιού του. Ήταν όμως εξίσου πιθα-

νό να μην είχε ακούσει καν, αφού είχε το ένα του χέρι ακουμπισμένο πάνω στο τραπέζι και φαινόταν να συγκρίνει το μήκος των δαχτύλων του. Οι φρουροί ήταν καθισμένοι σε ένα μπαούλο σκεπασμένο με μια διακοσμητική κουβέρτα και έτριβαν τα γόνατά τους. Οι τρεις νεαροί άντρες στέκονταν με τα χέρια στη μέση και κοιτούσαν γύρω τους χωρίς συγκεκριμένο λόγο. Σαν έρημο γραφείο ήταν εκεί μέσα, τέτοια πουχία επικρατούσε. «Λοιπόν, κύριοι», φώναξε ο Κ., και για μια στιγμή τού φάνηκε σαν να τους κουβαλούσε όλους στους ώμους του, «κρίνοντας από το ύφος σας, η υπόθεσή μου θα πρέπει να έχει τελειώσει. Είμαι της άποψης ότι το καλύτερο που έχουμε να κάνουμε είναι να πάψουμε να σκεφτόμαστε κατά πόσο η ενέργειά σας είναι δικαιολογημένη ή μη και να κλείσουμε εδώ το θέμα με μια αμοιβαία χειραψία συμφιλίωσης. Αν είστε κι εσείς της ίδιας άποψης, τότε παρακαλώ...» και πλησίασε στο τραπέζι του επιθεωρητή και του άπλωσε το χέρι. Ο επιθεωρητής σήκωσε το βλέμμα, δάγκωσε τα χείλια του και κοίταξε το απλωμένο χέρι του Κ., που εξακολουθούσε να πιστεύει ότι ο επιθεωρητής θα του έδινε το χέρι του. Εκείνος όμως σηκώθηκε όρθιος, πήρε ένα σκληρό στρογγυλό καπέλο που ήταν αφημένο πάνω στο κρεβάτι της δεσποινίδας Μπύρσντερ και το φόρεσε προσεχτικά και με τα δυο του χέρια, όπως κάνει κανείς όταν δοκιμάζει καινούργια καπέλα. «Πόσο απλά σας φαίνονται όλα!», άρχισε να λέει στον Κ. «Να κλείσουμε το θέμα με μια αμοιβαία χειραψία συμφιλίωσης είπατε; Όχι, όχι, αυτό πραγματικά δεν

γίνεται. Και με αυτό δεν θέλω επ' ουδενί να σας πω ότι πρέπει να απελπίζετε. Όχι, για ποιον λόγο άλλωστε; Απλώς σας έχουμε συλλάβει, τίποτα περισσότερο. Αυτό είχα να σας κοινοποιήσω, το έκανα και είδα και με ποιον τρόπο το δεχτήκατε εσείς. Αυτό είναι αρκετό για σήμερα, μπορούμε λοιπόν να σας αποχαιρετιστούμε, μόνο προσωρινά ωστόσο. Θα θέλετε μάλλον να πάτε στην τράπεζα τώρα;» «Στην τράπεζα;», ρώτησε ο Κ. «Νόμιζα ότι με έχετε συλλάβει». Ο Κ. έκανε την ερώτηση αυτή με έναν κάπως προκλητικό τόνο, γιατί, αν και η χειραψία του δεν είχε γίνει δεκτή, εκείνος ένιωθε να εξαρτάται όλο και λιγότερο από αυτούς εδώ τους ανθρώπους, ιδιαιτέρως από τη στιγμή που ο επιθεωρητής είχε σηκωθεί όρθιος. Έπαιζε μαζί τους. Είχε σκοπό να τρέξει πίσω τους ως την εξώπορτα όταν θα έφευγαν και να τους προτείνει να τον συλλάβουν. Γι' αυτό επανέλαβε: «Μα πώς μπορώ να πάω στην τράπεζα, αφού με έχετε συλλάβει;» «Α μάλιστα», είπε ο επιθεωρητής, που είχε φτάσει κιόλας στην πόρτα, «με παρεξηγήσατε, σας έχουμε συλλάβει, βεβαίως, αυτό όμως δεν θα σας παρεμποδίσει στην άσκηση του επαγγέλματός σας. Ούτε και ο συνήθης τρόπος ζωής σας θα παρεμποδιστεί». «Τότε δεν είναι και πολύ άσχημο πράγμα να σε συλλαμβάνουν», είπε ο Κ. και πλησίασε τον επιθεωρητή. «Δεν ισχυρίστηκα ποτέ το αντίθετο», είπε εκείνος. «Τότε όμως δεν φαίνεται να ήταν καν απαραίτητο να μου ανακοινώσετε ότι με έχετε συλλάβει», είπε ο Κ. και πλησίασε ακόμα περισσότερο. Είχαν πλησιάσει και οι άλλοι. Όλοι τώρα ήταν μαζεμένοι

σε έναν μικρό χώρο κοντά στην πόρτα. «Ήταν καθήκον μου», είπε ο επιθεωρητής. «Ανόπτο καθήκον», είπε αδιάλλακτα ο Κ. «Μπορεί», απάντησε ο επιθεωρητής, «δεν θέλουμε όμως να χάνουμε τον χρόνο μας με τέτοιες συζητήσεις. Θεώρησα πως θέλετε να πάτε στην τράπεζα. Μιας και δεν αφήνετε κουβέντα να πέσει κάτω, θα προσθέσω και το εξής: Δεν σας αναγκάζω να πάτε στην τράπεζα, απλώς θεώρησα ότι το θέλατε. Και, για να σας διευκολύνω και να κάνω την άφιξή σας στην τράπεζα να περάσει όσο το δυνατόν πιο απαρατήρητη, θέτω στη διάθεσή σας αυτούς τους τρεις κυρίους, τους συναδέλφους σας». «Πώς;», φώναξε ο Κ. και κοίταξε άναυδος τους τρεις άντρες. Αυτοί οι τελείως ασήμαντοι αναιμικοί νεαροί, που τους θυμόταν μόνο να στέκουν σαν ομάδα μπροστά στις φωτογραφίες, ήταν πράγματι υπάλληλοι της τράπεζας, όχι συνάδελφοι, αυτό παραπήγαινε και φανέρωνε ένα κενό στην παντογνωσία του επιθεωρητή, αλλά κατώτεροι υπάλληλοι της τράπεζας ήταν όντως. Πώς μπόρεσε να μην το προσέξει ο Κ.; Πόσο απορροφημένος πρέπει να ήταν με τον επιθεωρητή και τους φρουρούς ώστε να μην αναγνωρίσει αυτούς τους τρεις άντρες. Τον μονοκόμματο Ράμπενστάινερ, που κουνούσε τα χέρια του πέρα δώθε, τον ξανθό Κούλιχ, με τα βαθουλωτά μάτια, και τον Κάμινερ, με το ανυπόφορο χαμόγελο, που οφειλόταν σε μια χρόνια μυϊκή πάρεση. «Καλημέρα», είπε ο Κ. μετά από λίγο και έτεινε το χέρι του στους κυρίους, που υποκλίθηκαν κατά πώς έπρεπε. «Δεν σας γνώρισα. Όρα για δουλειά λοιπόν, έτσι;» Οι κύριοι έγνεψαν κα-

ταφατικά, γελαστοί και πρόθυμοι, σάμπως αυτό να περιμέναν τόσο ώρα, μα, όταν ο Κ. είπε ότι είχε ξεχάσει να πάρει το καπέλο του και ότι το είχε αφήσει στο δωμάτιό του, έτρεξαν και οι τρεις, ο ένας πίσω από τον άλλο, να του το φέρουν, πράγμα που, όπως και να 'χε, μαρτυρούσε μια κάποια αμηχανία. Ο Κ. έστεκε ασάλευτος και τους παρατηρούσε μέσα από τις δύο ανοιχτές πόρτες – τελευταίος ήταν φυσικά ο απαθέστατος Ράμπενσταϊνερ, που βάδιζε με έναν κομπώ τροχασμό. Ο Κάμινερ του έδωσε το καπέλο, και ο Κ. συνειδητοποιήσε, όπως άλλωστε επανειλημμένως είχε συνειδητοποιήσει και στην τράπεζα, ότι το χαμόγελο του Κάμινερ δεν ήταν εκούσιο, αφού του ήταν αδύνατον να χαμογελάσει εκούσια. Στο χολ η κυρία Γκρούμπαχ, η οποία δεν έδειχνε να έχει καμία απολύτως συναίσθηση της ενοχής της, άνοιξε την εξώπορτα για να περάσει η συντροφιά, και το βλέμμα του Κ. στάθηκε, όπως τόσες άλλες φορές, στη ζώνη της ποδιάς της, που έσφιγγε την τεράστια κοιλιά της με τρόπο άσκοπα υπερβολικό. Όταν έφτασαν κάτω, ο Κ., κρατώντας το ρολόι στο χέρι, αποφάσισε να πάει με αυτοκίνητο, ώστε να μην παρατείνει άσκοπα την ήδη μισάωρη καθυστέρησή του. Ο Κάμινερ πήγε μέχρι τη γωνία για να φέρει το αυτοκίνητο, οι άλλοι δύο προσπαθούσαν ολοφάνερα να αποσπάσουν την προσοχή του Κ., όταν ξαφνικά ο Κούλιχ έδειξε την πόρτα του απέναντι σπιτιού, απ' όπου μόλις είχε ξεπροβάλει ο άντρας με το μυτερό γένι και, κάπως αμήχανος την πρώτη στιγμή, επειδή τώρα τον έβλεπαν σε όλο του το μεγαλείο, έκανε ένα βήμα προς τα πίσω

και ακούμπησε στον τοίχο. Οι γέροι πρέπει να ήταν ακόμα στη σκάλα. Ο Κ. θύμωσε με τον Κούλιχ, που του επέστησε την προσοχή στον άντρα αυτόν, τον είχε δει ήδη από πριν και τον περίμενε μάλιστα. «Μην κοιτάτε», αναφώνησε, χωρίς να αντιλαμβάνεται πόσο αλλόκοτο είναι να μιλάει κανείς με τέτοιο τρόπο σε έναν ενήλικα. Δεν χρειάστηκαν εξηγήσεις όμως, διότι εκείνη ακριβώς τη στιγμή ήρθε το αυτοκίνητο, μπήκαν μέσα κι έφυγαν. Ο Κ. θυμήθηκε τότε ότι δεν είχε δει τον επιθεωρητή και τους φρουρούς να φεύγουν, ο επιθεωρητής είχε καλύψει τους τρεις υπαλλήλους και τώρα οι υπάλληλοι κάλυπταν με τη σειρά τους τον επιθεωρητή. Δεν έδειχνε και μεγάλη εγρήγορση αυτό, και ο Κ. αποφάσισε να είναι πιο παρατηρητικός στο μέλλον. Ασυναίσθητα όμως γύρισε προς τα πίσω κι έσκυψε πάνω από το πίσω μέρος του αυτοκινήτου, μήπως και προλάβει να δει τον επιθεωρητή και τους φρουρούς. Γύρισε όμως αμέσως πάλι προς τα εμπρός, χωρίς να κάνει ούτε την παραμικρή προσπάθεια να δει κάποιον, και βολεύτηκε στη γωνία του αυτοκινήτου. Παρόλο που δεν του φαινόταν, ειδικά αυτή τη στιγμή είχε ανάγκη από παρηγοριά, οι κύριοι όμως έδειχναν κουρασμένοι, ο Ράμπενσταίнер κοιτούσε έξω από το δεξι παράθυρο του αυτοκινήτου, ο Κούλιχ από το αριστερό και μόνο ο Κάμινερ ήταν διαθέσιμος, με το σαρκαστικό χαμόγελο, το οποίο, δυστυχώς, για λόγους ανθρωπισμού δεν επιδεχόταν κανενός είδους αστεϊσμούς.

Διαβάστε τη συνέχεια στο βιβλίο.

Η δίκη

Θραπεζικός υπάλληλος Γιόζεφ Κ. συλλαμβάνεται ένα πρωί χωρίς να γνωρίζει γιατί κατηγορείται. Ξεκινά έναν αδιέξοδο αγώνα για να αποδείξει την αθωότητά του, επιδιώκοντας παράλληλα να ανακαλύψει τι κρύβεται πίσω από αυτή την αινιγματική κατηγορία. Ωστόσο, παντού συναντάει αξεπέραστες δυσκολίες και αδυνατεί να φτάσει σε οποιοδήποτε λογικό συμπέρασμα. Οι δικαστές παραμένουν αθέατοι, οι υπάλληλοι του δικαστηρίου δίνουν ασαφείς εξηγήσεις, ενώ όσα διαδραματίζονται στο δικαστήριο είναι ακατάληπτα. Κάθε προσπάθεια να αποδείξει την αθωότητά του πέφτει στο κενό. Σταδιακά ο κλοιός της ενοχής που τον βαρύνει γίνεται ασφυκτικός και ο ίδιος χάνεται στον λαβύρινθο ενός κόσμου όπου η παρατεταμένη ασάφεια του παραλόγου τον κυριεύει.

Γραμμένη το 1914, Η δίκη είναι ένα από τα πιο σημαντικά μυθιστορήματα του εικοστού αιώνα. Η ιστορία του Γιόζεφ Κ. μπορεί να διαβαστεί ως μια αναζήτηση για το νόημα της ανθρώπινης ύπαρξης, μια παραβολή που εκφράζει την αγωνία και την αποξένωση του σύγχρονου ανθρώπου ή μια προφητεία των υπερβολών της σύγχρονης γραφειοκρατίας και του παραλογισμού των ολοκληρωτικών καθεστώτων.

minoaseditions

www.minoas.gr

9 786180 203059
ISBN 978-618-02-0305-9

ΚΩΔ. 31209